

Popisy českých osad na Volyni — Dembrovka

František Bobek

V duchu zalétám do Dembrovky, celkem malé vesnice, kterou v pozadí zdobil mladý Český les. Vzpomínám na pěkné chvíle tam. Vzpomínám na dobrou a upřímný lid. Myslí se mihají postavy písmáka Václavíka, včelaře Zumra, hudebníka Kalce, znalce dobytka Paly, Krušiny, Havlíčka, Hamáčka a jiných a jiných. Byl jsem tam rád, rád tam jako první český učitel pracoval, hrál první česká divadla, učil národní tance i přednášel.

O Dembrovce jsem před svým příchodem o ní nikdy neslyšel. Ani když jsem byl v zajetí, ani když jsem byl v legiích. Až teprve krátce před vánocemi v r. 1917, když jsem byl poslán jako kurýr ze Žitomíru do Kyjeva, jsem zvěděl, že existuje na Volyni vesnice Dembrovka.

Tehdy nás bylo vybráno 42 učitelů, abychom se rozjeli po Volyni a zakládali tam české školy mezi krajaney. Já jsem dostal právě dekret pro Dembrovku.

S dekretem a propustkou od pluku vydal jsem se tedy v natřískaných vagoncích hledat Dembrovku. Dostal jsem doporučení na krajana Khola ve Zdolbunově, jakéhosi tajemníka Čechů v okolí města, který mi měl poradit v dalším putování. Byl jsem jím velmi pěkně přijat a pohoštěn. Druhého dne mne nechal na saních dovézt do Dembrovky.

Tak jsem přišel jako první český učitel do vesnice, o které píše tyto řádky. Základ k nim dal krajan Vladimír Šrek a můj švagr Karel Václavík z Mohelnice. Díky jim!

A nyní o Dembrovce samé. Tato leží nedaleko jediné tehdy silnice v onom kraji vedené z Rovna do Dubna. Nejbližší vesnicí jsou Hrušovice, Martinovka, Omelánština, Ulbárov, nejmladší z nich Chomout a Žernov. Do města jezdili Dembrovští dosti často, a to hlavně do Rovna i do zablácených Várkovič. Husté lesy jsou blízko. Půda je velmi úrodná, bez jediného kamínku. Vždyť jsme se smávali, že se tam kluci ani kamením bít nemohou, Kámen byl daleko. Za den se stěží rolník vrátil s fúrou. A ještě to vlastně nebyl kámen, ale miliony splepených mušliček. Však se stejně vozil jen do základů stavení. Jinak tato byla sroubena z trámů a teprve novější z nepálených cihel.

Zajímavá byla oprava blátivých cest. To se nasekalo v lese haluzi a toto neokleštěné naházelo se na cestu. První povozy po takto upravené cestě jely tedy v zeleni jako o Božím těle.

Dembrovka dělí se na tři větší díly: horní, dolní a druhou stranu. Krajané živili se hlavně polním hospodářstvím — obdělávali morgy. Také ovocných zahrad si dobře hleděli. Svého času pěstovali i chmel, který tam dobře prospíval.

Tam, kde se rozkládá dnešní Dembrovka, nebylo vždy úrodné pole. Celá ta plocha byl hustý, starý les, skoro prales, pokrytý většinou duby, od nichž má Dembrovka i jméno. Les byl původně majetkem polských poměštíků. Polsky zove se dub - demb - a odtud pak i jméno nové osady.

Původně nebyla osada samostatná. Byla částí blízké obce Hrušovice české. Tam žilo 7 polských poměštíků a to Lipský, Tomaškovský, Jankovský, Záhorský, Netecký, Nagraďský a Hlinský. Těm z velké části patřily lesy v místech, kde se na náhorní planině rozkládá nynější Dembrovka. Půdu, bližší Hrušovic, si tyto ponechali, hlavně, kde byla již vymýcená půda a vzdálenější lesní prodáváli. Tu ovšem bylo nutno nejdříve „vykorcovat“ lesy. Tu se počali osídlovat naši první krajané. Poměrně byly tyto lesy dosti laciné. Platilo se za jeden morg (asi 60 arů) po pěti rublech. Ale jak již podotknuť, byl to starý les. Nebylo tu ani stavení, ani studně, ani kousek čisté orné půdy. Čekala tu tedy na naše práce obrovská a namáhavá. Však také ti první koupili na začátek jen 3—4 morgy, jen Krušina, který měl několik synů, vzal si 12 morgů. Všichni se museli hodně přičiňovat, chtěli-li se uživit. Bydli v narychlo sroubených baráček. Dřeva bylo dosti, ale nemělo tehdy vůbec žádnou cenu, ledaže překáželo. Proto je první průkopníci hned spalovali.

I o prvním Dembrovském Krušinovi se vykládá, jak nutil své syny k větší výkonnosti. Je to pověst o place, kterou položil na pařež a oznámil svým potomkům, že dříve nedostanou jísti, dokud se k ní nedokopou.

V sousedství prvních vystěhovalců byla neveliká kolonie německá, čítající kol 30 čísel. Tu měli Němci pronajatou od hrušvického Lipského na 20 let. Neplati-

li žádného nájmu, ale měli za povinnost vymýtit les a udělat z něho ornou půdu. Užitek, který z toho měli, byl jejich. Žili dosti bídne. Chaloupky měli maličké, nizoučké, v jedné polovině bydleli sami, v druhé chovali prasata, snad i kravku nebo konika a drůbež. Komín na takové chatě byl upletený z roští a omazaný hlinou.

Jak jsem výše podotkl, byly lesy ponejvíce dubové a od nich podle polského povstalo jméno Dembrovka, po ukajinsku Dubrivka.

V r. 1880 přišla na tyto německé kolonisty pohroma. Majitel Lipský tuto část prodal Čechům. Ale to už stál morg 60 rublů.

Němci měli tedy kolonii opustiti. Silně se bránili. Opírali se o ruský zákon, v němž stálo, že užívá-li někdo majetku 10 roků, může si jím dále vládnouti a nechati si jej zaknihovati.

Ale mýlili se v liteře zákona. Zákon ten týkal se jen takového majetku, ke kterému se nikdo nehlásil a ne toho, který vlastník za nějakou náhradu pronajal. Čtě nechtě museli se tedy Němci odstěhovat. Ale památka po nich přece zbyla. Hornímu konci Dembrovky se říkalo „V Němcích“. Nikdo neřekl půjdem na Dembrovku, ale do Němec. V těch dobách totiž neexistovala dolní a druhá strana Dembrovky.

Řekl jsem, že Dembrovka leží nedaleko jediné silnice v celém dalekém okolí, vedoucí z Rovna a do Dubna. Tato silnice, vedoucí až z Kyjeva k rakouským hranicím, byla vystavěna s velikým nákladem r. 1886. Byla důležitá i pro Dembrovku, která se stále rozšiřovala a měla tím dobré spojení s městy Rovnem a Dubnem. Byloť do Rovna 17 verst a do Dubna 18 verst.

V sousedství Dembrovky žili poměšníci, kteří při hýřivém životě často potřebovali peníze a proto rádi prodali nějaké ty morgy Čechům. A tak měla Dembrovka po čase svoje pozemky i v Rovenském i Dubenském újezdě. Pilní osadníci svoje majetky rozmnožovali a poměrně i dosti bohatli. Ovšem jen svým přičiňením a svou opravdu namáhavou prací. Patřilo již ke konci války krajanům asi 800 ha.

Tak se konečně Dembrovka ucelila během let, že na konec měla 59 čísel.

Pokračování

Popisy českých osad na Volyni — Dembrowka

1. pokračování

František Bobek

Jistě není bez zajímavosti, které rodiny byly v obci usídleny a které jsou nyní hodně rozprášeny po celé naší vlasti, odkud jejich předkové odešli a do níž se většinou s armádou gen. Svobody nadšeně vrátily. Lásku k původní vlasti jim vštěpovali hlavně dědové a báby, ale i rodiče.

Následující rodiny obývaly až do návratu do staré vlasti v Dembrowce:

Kadlec Frant., Kadlec Bohumil, Štastný Vladimír, Jirsáková Emilie, Šrek Vladimír, Chyja Josef, Kočina Vladimír, Vegricht Josef, Vegricht Václav, Bačovský Vladimír, Kopecký Miloslav, Kubáček Jan, Samec Vladimír, Šrek Petr, Samec Josef, Samecová Marie, Kadlec Josef, Vik Václav, Kubáček Antonín, Moravec Josef, Dvořák Frant., Kubáček Václav, Samec Josef, Dragoun Stanislav (hospoda), First Vladimír, Zumr Josef, Zumr Vladimír, Havlíček Josef, Stryja Josef, Bačovský Josef, Dudek Viktor, Bačovský J., Krušina Vladimír, Krušina Teofil, Skalský Frant., Denisuk Vasil, Šrek Václav, Kubín Václav, Moravcová Milada, Kubín Josef, Hamáček Václav, Dvořák Josef, Zumr Václav, Hamáček Rudolf, Zatrpa Josef, Drnka Vladimír, Václavík Karel, Barfajt Vladimír, Skalský Václav, Hamáček Jan, Hamáček Vladimír, Moravec Václav, Pala Vladimír, Skalský Josef a Moravec Josef.

Mimo tyto rodiny byla tu ještě tři stavení, a to škola, hasičské skladiště a Hamáčkova kovárna.

Za sousedy měla Dembrowka mimo Čechy Ukrajince. Nejbližší byli v ukrajinské Houšvici. S těmito domorodci žili osadníci v dobrém přátelském styku. Chodívali ke krajanům na návštěvu a ti to jim zase pomáhali hlavně hospodářskými stroji. Byli vlastně jejich učitelé v polním hospodářství. Na první pohled se poznalo, kde Ukrajinci mají za sousedy Čechy. Nejen na polích, ale i na „chatích“. Sňatky však přes veškeré přátelství mezi sebou neuzavírali.

Tak žila Dembrowka spokojeně až do r. 1914, kdy vypukla válka s Rakouskem a Německem. Rakouská vojska se tehdy přiblížila ke vsi až na 12 km. Granáty a šrapnery se trhaly již na pozemcích Dembrowky. Nastal zmatek. Lidé sebrali nejpotřebnější věci a počali utíkat. Něco zakopávali do země a často po návratu nevěděli,

kam v rozčilení věci zakopali. Tak ku příkladu krajan Václavík zakopal obilí a úkryt našel teprve tehdy, až se začalo obilí, které v zemi vzklíčilo, na místě úkrytu zelenat.

Na štěstí po dvou dnech rakouské vojsko odstoupilo a všichni se vrátili zpět. Pak navštěvovala Dembrowku jen vojska ruská, táhnoucí na frontu. Nejzuřivější boje byly u Dubna.

Po válce se mnoho změnilo. Až do ní, tvořila Dembrowka s českou Hrušvicí jednu obec. Měly společného starostu, finance, správu, společný hřbitov a školu. Dětem bylo velmi za těžko, zvláště v zimě, nebo v dobách dešťů, kdy je tu strašného bláta, docházeti do Hrušvice. Krátce: Dembrowka se oddělila od Hrušvice a prohlásila se jako samostatná obec.

Po dobu války měla také hodně starostí, ježto vlády se tehdy hned po prvé revoluci tu měnily. Původní ruská carská vláda přešla na vládu ukrajinskou a to hned dvoji. Trpěly tím zejména finance, ježto každá vláda vydávala svoje papírové peníze a peníze předešlé vlády vůbec bez náhrady padly. Byly to malované papírky.

Po první válce připadla Dembrowka Polsku.

Ještě za války počali se občané starati o českou školu. A také ji o vánocích v r. 1917 dostali.

Prvním učitelem byl pisatel tohoto článku.

Škola, poněvadž pro ni nebylo ještě budovy, byla umístěna v soukromém domě krajana zámečnicka Hamáčka.

Ve škole nebylo nic. Jen tabuli sehnal v Hrušvici a nějakou lavici. Křídu za Dembrowkou nakopali a hadr na utírání tabule dala pí Hamáčková. To byly veškeré pomůcky. Později se sehnal hektograf, a to již byla veliká vymoženost. Tiskl jsem na něm celé čítanky.

Hlavní pracovník na tomto článku, krajan Vladimír Šrek ve svém náčrtku obce píše o mně: „Do Dembrowky se dostal učitel z válečných zajatců Frant. Bobek. (Tu poznamenávám, že jsem již nebyl válečným zajatcem, ale legionářem I. pl. Mistra Jana Husa.) Dále píše: Byl to dobrý Čech a vlastenec a jeho snahou bylo povznést kulturně jak školní mládež, tak i dospělé. Zařídil dosti bohatou kni-

hovnu obecní, učil mládež české tance, hrál divadla a založila se odbočka České matice školské. Škoda, že pan učitel nebyl u nás dlouho a že brzy po uzavření míru spěchal do osvobozené vlasti.“

Práce ve škole byla ovšem namáhavá, ale těšila. Zvláště když rozumní občané školu jak jen mohli podporovali. Budiž jim zde vzdána čest!

Na některé pomůcky přispíval čistý výtěžek hlavně z divadel, která se hrála v sále u Krbců v Hrušvici, ale i v přírodě v Dembrowce. Výběr her pro starší ochotníky nedal tolik práce. Tu a tam se našla divadelní kniha pěkné vlastenecké hry. Horší, ba zlé, to bylo s hrami pro mládež. Nesehnal jsem českou hru pro ni ani v Kyjevě ani v Leningradě. Konečně mi přišla do ruky hra Kvapilova „Princezna Pampeliška“, o všem přeložená do ruštiny. Nezbylo mi tedy nic jiného, než ji znovu přeložiti do češtiny. Přeložil jsem ji ovšem tak, abych ji s dětmi mohl hrát. Více jsem nesehnal. Nezbylo tedy nic jiného, než že jsem sedl a napsal divadelní hru sám. Tak na Volyni povstala a první byla hrána moje pohádka „Maruška a 12 měsíců“, která později i v naší vlasti byla na školách hojně hrána. Vždyť knížka vyšla ve dvou vydáních.

Knihy pro obecní knihovnu jsem do Dembrowky zasílal až z vlasti. Poslal jsem celkem 584 svazky. Jak mi známo, četlo se po mém odchodu hodně. Když se krajané odhodlali vrátiti se do staré vlasti, rozdělili knihovnu mezi sebe, aby nepřišla úplně nazmar.

Divadla po mém odchodu se pěstovala hojně dále. Cvičili je p. Denisuk a K. Václavík. Hlavní jejich ochotníci byli Václav Kadlec, Josef Stryja, Vl. Palla, Jar. Samec, Jos. Zumr, Josef Hamáček, Vlad. Barseit, Václav Šrek, Anna Havlíčková, Anna Zumrová, Věra Krušinová a jiní.

Po prvním učiteli Fr. Bobkovi přišel rovněž český učitel, a to Libánský z Kvasilova. Když připadla po válce Volyn Polsku, nebyli tehdy Češi u germanofilské vlády, jak se později ukázalo, v lásce. Libánského uvěznili a pak popravili za jeho socialistické smýšlení.

Pokračování

Popisy českých osad na Volyni — Dembrowka

2. pokračování

František Bobek

Po Libánském v r. 1920—1922 vyučovaly v osadě dvě polské učitelky polsky. Po nich přišel Bazil Nenisuk v r. 1923. Byl národnosti české, třebaže pocházel z Haliče. Udělal v Lucku u České matice školské zkoušky z češtiny a učil česky a polsky. Po něm přišla opět polská učitelka.

V r. 1924 konečně si postavili občané školní budovu. Na školu dosazen Polák Filarovský, učící opět polsky.

Teprve r. 1932 dosáhli Dembrovští po mnoha urgencích a jezděních po úřadech od Matice české učitele. Byla to Ludmila Pichrtová z Miluše u Lucka a po ní Václav Křivka, který do Dembrowky byl přesazen z Moldavy.

V r. 1939 dosazen byl do Dembrowky Polák Pasek z Českého Těšína, který vyučoval polsky i česky. Rok na to přišel Vogelhut, národnosti izraelské. Jemu k ruce přidělen byl polský učitel Osuchovski. Vyučovali rusky a česky. Vogelhut byl po mnoha letech přesazen kamsi za Rovno a zůstal v obci až do vypuknutí války rusko-německé jen Osuchovski. Za okupace vrátil se do obce znovu Křivka a zůstal tu až do odchodu Němců. Vyučoval česky a ukrajinsky.

Učila tedy na Dembrovce jakási směs učitelstva česky, polsky, ukrajinsky a rusky. Není tedy divu, že naši krajané, zvláště mladší pokolení, umí mluvit čtyřmi slovenskými jazyky.

V blízké Hrušvici zatím vystavěli novou školu sedmitřídní, kde bylo více českých učitelů. V době, kdy se v Dembrovce nevyučovalo vůbec česky, chodily tedy děti z Dembrowky do Hrušvice, kde se vyučovalo vždy jen česky a ukrajinsky. Zvláště ty starší děti.

Tak vypadalo české školství za Poláků.

Pod panstvím Beckova Polska nevedlo se občanům nijak pěkně. Z počátku Poláci sice ukazovali vlídnou tvář, ale od těch dob, kdy Hitler vzal Sudety, obrátili. Nadávali na Čechy, mýnili, že takový národ patří vyhladit z povrchu zemského, v tisku psali na Volyně posměšné verše, chválili Hitlera, jaký je to rozumný a spravedlivý člověk — zkrátka: štváli.

Však brzy na své kůži poznali, když Hitler obrátil se proti nim. Trpce, krutě platili za svou lehkomyšlnost.

Pak Německo vtrhlo do Sovětského svazu. Všichni krajané vě-

řili pevně, že Němci budou poraženi a Čechy znovu osvobozeny.

Z počátku Němci rychle postupovali. První Němci, kteří do obce přišli, chválili se a hrdě hlásili, že budou s Ruskem za šest měsíců hotovi. Důstojníci němečtí se chvástali, že měli záměr hned na počátku jít na Rusko dle záměrů již starého Bismarka, citující jeho heslo „Drang nach Osten“. Překážela prý jim v tom jen Anglie, kterou musí hledět nejdříve pokorit.

Němci museli z Ruska brzy utíkat.

Při ústupu opět navštívili Dembrowku. Zdála se jim příhodnou pro obrannou linii, protože leží blízko hlavní silnice a obklopena je velkými lesy, které by mohly býti jakousi záclonou. Přišli do obce od Zdobunova po poledni, celí umazaní a hladoví.

Krajan Vladimír Šrek, přes 70 let starý, píše o této době následovně: „Večer vyjdu ven a vidím, že jeden Němec zapráhá do mého vozu. Šel jsem ho prosit, aby mi nic nebral a dal jsem mu butylku kořalky. Ta musela býti u nás neustále pohotově, tou jsme se vždy potřebovali nejlépe vykupovali. Onen Němec právě stál na stráž. Butylku přijal, kořalku z ní hned vypil a vůz mi ponechal. Po kořalce také ovšem hned usnul. U mně na dvoře stál oboz s velitelem Elwiche. Spal ve světnici. Asi 10 minut od mého stavení stály tanky a vojáci od nich spali přes cestu u souseda Kubáčka.

V tom se střetly hlídky — německá a sovětská. Němci nevěděli co se děje. Ze strachu začali pálit z tanků na poplach a aby lépe viděli, zapálili stodolu. Když ale střelba utichla, vrátili se zpět.

Ale sotva znovu ulehli a velitel pohodlně se rozložil s cigaretou v posteli, začaly se ozývat tanky. Patrně Sověti postoupili k obci. Němci rychle zase vstali a poněvadž jich nebylo tolik, aby se postavili na obranu, rychle ze vsi utíkali.

Ráno byli již v Dembrovce Sověti. V ten den bylo v Dembrovce ticho. Lidé chodili směleji po vsi, mladí i starší, kteří byli ukryti v podzemních skrýších, nebo aspoň ve sklepích, vylézali pomalu ven.

Němci se zatím zakopali kolem Dembrowky v lesích i na pahorkách. Čekali patrně na větší posilu. Teprve třetí den počala oboustranná palba. Lidé zase honem vlezli do svých úkrytů.

Jak jsme se později dověděli, chtěli Němci Dembrowku úplně zničit, neboť mínili, že jsme Sovětům nějak oznámili, kde jsou. Házeli do vsi zápalné bomby, miny i granáty.

Rusové byli nuceni ustoupiti a Němci znovu vtrhli v noci do obce. Které stavení ještě nehořelo od střely, zapalovali. Do úkrytů, kde byli lidé schováni, házeli granáty. Na štěstí zabili jen jednoho staršího občana, a to Feodora Kadlece, kterého jsme našli v domě se sepjatými rukama klečícího u židle. Kadlec byl v celém okolí dobře znám jako dobrý muzikant a kapelník. Vyučil mnoho hudebníků na různé nástroje.

Po třech kratých dnech počali Němci znovu odstupovat směrem k Dubnu. Házili zuřivě každý krok.

U Dubna podařilo se Němcům na nějakou dobu RA zastaviti. Kolem Dubna teče nevelká řeka Ikva, která tu má malý spád, protože Dubno stojí na rovině. Za Dubnem je menší pevnost ještě z doby carské. Tu obsadili Němci. Sovětská vojska, která stála v té době u nás, těšila nás, abychom se nebáli. Říkali, kdybychom my zahynuli od Němců, museli by padnouti i oni. „A my nesmíme zpátky ani o krok,“ říkali. A asi za měsíc utíkala německá vojska od Dubna.

Tolik vypravuje o pobytu Němců v Dembrovce starý občan Vlad. Šrek.

V tu dobu došla i do Dembrowky zvěst, že kdo si přeje, může vstoupiti do českého vojska, které se formuje v Sovětském svazu na osvobození ČSR. S radostí velikou byla tato výzva přijata, vždyť se na ni vlastně čekalo. Přihlásili se i v Dembrovce všichni od 18 do 50 let.

Tu nutno podotknouti, že v té době sloužili již v sovětském vojsku z obce následující krajané: Bohumil Hamáček, Václav Skalský, František Kopica, Vlad. Kubáček, Vlad. Hamáček a Josef Krušina. Z nich padli Bohumil Hamáček, Vlad. Hamáček, V. Kubáček a Josef Krušina. V německém zajetí zahynul Václav Skalský.

Při obsazení Německem mimo zmíněného zastřeleného Feodora Kadlece raněn byl Václav Skalský. Manželka Fr. F. Kadlece pak byla raněna ve sklepě.

Dobrovolníci, kteří vstoupili do armády, byli následující krajané:

Kadlec Bohumil a Eman, Štastný Vladimír, Stryja Josef, Vegricht Josef a Miloslav, Kopecký Miloslav, Samec Vladimír, Šrek Eman, Samec Josef a Věna, First Vladimír, Moravec Miloslav, Kovář Stanislav a Josef, Zumr Josef a Vladimír, Havlíček Josef a syn Václav, Bačovský Josef, Dudka Viktor, Krušina Vladimír a syn Vladimír, Krušina Bohumil, Kubín Václav a zeť Bačovský Vladimír, Kubín Miloslav, Hamáček Jan a Vladimír, Dvořák Václav, Zumr Stanislav, Hamáček Eman a Václav, Drnka Vladimír, Černý Josef, Václavík Karel a dva synové Karel a Vratislav, Zatrapa Josef, Borfeit Vladimír, Skalský Václav, Hamáček Václav, Moravec Josef, Palla Vladimír a Václav a Moravec Václav.

Z nich padli: Václavík Vratislav, Kovář Josef, Bačovský Josef jako parašutista na Slovensku, Kadlec Václav, Skalský Václav a Nikolaj Nosek.

Invalidy zůstali: Karel Václavík, Vladimír Barfeit, Moravec Václav a Vladimír, Emanuel Šrek, Kubín Václav a Miloslav a Stanislav Zumr už v nové vlasti skončil dobrovolně svůj život.

*

Ani po stránce kulturní nezůstávala Dembrovka pozadu za jinými obcemi. S hrdostí můžeme říci, že zaujímal místo nejpřednější. Nejlépe o tom svědčí divadelní kroužek, jehož činnost byla velmi slušná. Divadelní kroužek byl vlastně část hasičského sboru, založeného v r. 1925. Tento byl velmi činný a měli svou vlastní stříkačku.

Rok před tím, roku 1924, založena též „Česká matice školská“, jejíž členové neúnavně se snažili zvelebiti školství v obci. A dalo jim mnohdy mnoho práce, starostí a ježdění po úradech, než se domohli, aby se do obce dostal učitel, který by děti vyučoval i česky. V té věci nejvíce se zasloužil K. Václavík.

Ani dembrovským občanům snad nebylo známo, že ve vsi existuje též tajný spolek „Blaník“. V něm bylo jen několik nejspolehlivějších osob, protože to museli být lidé opravdu silní duchem i odvahou. Vždyť to byli vlastně partyzáni, jejichž úkolem bylo škodit německým vetřelcům. (Pokrač.)

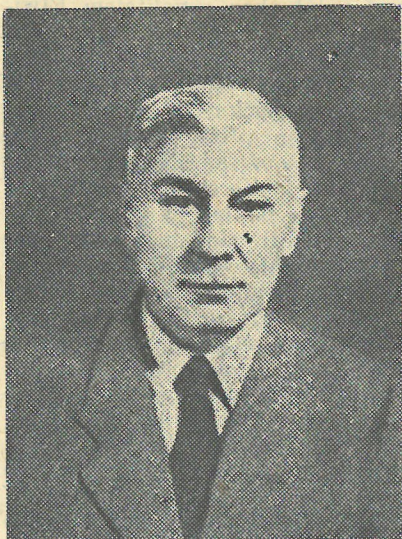
OZNÁMENÍ

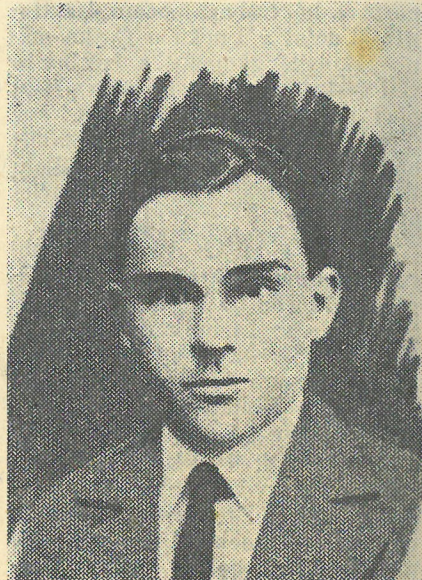
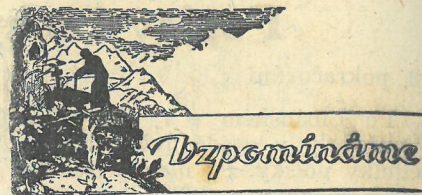
Hluboce zarmoucení oznamujeme všem přátelům a známým, že nás navždy opustila naše milovaná sestra, švagrová, teta a babička, paní **Olga Kovandová**. Zemřela tiše po těžké nemoci dne 5. srpna 1951 a zpopelněna byla v Liberci dne 8. srpna t. r.

Popel její i jejího manžela Josefa Kovandy je uložen v Praze XVI v kolumbarium na hřbitově Malvazinek čis. 14 k věčnému odpočinku.

Jménem veškerého příbuzenstva
Jaroslav Macek, bratr

S hlubokou bolestí v srdcích oznamujeme všem přátelům a známým, že nás navždy opustil náš

S bolestí vzpomínáme na den 28. září 1945, kdy tragicky zahynul v Malé Černoci, okr. Podbořany náš drahý **Václav Pelant**, nar. 21. 9. 1903 v Buršovce na Volyni, kde rovněž působil jako učitel.

Byl příslušníkem čs. zahraniční armády z SSSR s níž se vrátil ve slavných květnových dnech 1945 do vlasti.

Věříme, že všichni, kdož jste ho znali a měli rádi pro jeho mírnou povahu a dobré srdce, vzpomenete s námi.

Matka, bratři a sestry s rodinami

milovaný tatínek a dědeček **Josef Dražan**, nar. v r. 1885 v Semidubech na Volyni.

Zemřel dne 29. srpna 1951 v nemocnici v Praze, sklíčen bolestí, žalem a steskem po své milované manželce, naší matce a babičce, která jej přešla do společného hrobu na místním hřbitově v Žatci o tři měsíce.

Drazí rodiče, s Vámi odešlo i všechno naše štěstí. Při této příležitosti děkujeme všem, kdož jej doprovodili na jeho poslední cestě, jakož i dárcům věnců a kytic.

Odpočívajte v pokoji, dejž Vám Bůh radost věčnou!

Truhlíci synové a dcera Anna

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Vedoucí redaktor Jaroslav Chudoba. Redakce a administrace: Žatec, nám. Velké říjnové revoluce 155, telefon 550. Tisknou Krušnohorské tiskárny, národní podnik, závod Chomutov, telefon 13. Dohlédací poštovní úřad Žatec. Předplatné na rok 1951 je 150 Kčs. Konto poštovní spořitelny č. 728301, Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268

Popisy českých osad na Volyni — Dembrovka

Dokončení

František Bobek

Po odchodu mužů a hochů do českého vojska, bylo v Dembrovce živobytí hodně těžké. Však tam vlastně zůstali jen starci, ženy a děti. Ti všichni museli napnouti veškeré svoje síly, aby obdělali pole a spravili hospodářství. Vždyť i koně uchvátila vojna skoro všechny. Zůstali jen ti vybrakovaní. Přes to všechno bylo přece včas vše zaseto i sklizeno.

I našemu českému vojsku se vypomáhalo masem, moukou i koňmi s vozy.

Do této namáhavé práce však přišla zvěst, která všechny pobídla k další práci, která dodala chuti k ní. Proslechlo se totiž, že po osvobození ČSR budou se krajané všichni stěhovat zpět do své staré vlasti. Když pak se tato zvěst potvrdila, bylo mezi krajaný i v těch trpkých dobách hodně jásotu. To bylo přání všech; vrátit se tam, odkud pocházeli otcové a dědové, kde někteří z nich prožili svoje mládí.

Tyto sladké naděje však nebyly bez trpkosti. Pro Čechy na Ukrajině se život hodně zhoršil. Mnozí Ukrajinci vstupovali do organizace tak zvaných banderovců, již založil bývalý student varšavské university Bandera. Tito Ukrajinci později sami se nazvali partizány a pak povstalci. Zejména Ukrajinci západní části Ukrajiny se zapojili do této organizace. Tito povstalci se však brzy zvrhli v obyčejné loupežníky, kteří vraždili a loupili napořád.

Volyňské Čechy neustále přemlouvali, aby Tito vstoupili do jejich řad, ježto prý žijí mezi nimi. Tvrdili, že proti Čechům nic nemají, naopak, že chtějí s nimi žít v přátelském styku. Samo sebou, že u Volyňáků nepochodili.

Poněvadž se celá tato organizace zvrhla brzy v loupeživé roty, není divu, že se obrátila i proti Čechům, nechtějícím se k nim připojit.

Jejich roty přicházely ve dne i v noci do českých vesnic a oě požádaly, to se jim muselo dáti. Nedalo-li se, braly si sami, co jen chtěly a co se jim hodilo. Přitom pod ztrátou života nařizovali, že se nesmí ani slovem o nich zmínit. Jejich disciplína prý káže mlčet a mlčet. Prozradil-li někdo přece něco, nebo se dokonce proti nim postavil, byl bez milosti odstřelen.

O tom vypisuje krajan Vladimír Šrek následovně:

Proto jsme museli vše zakopávat, co mělo nějakou větší cenu. Něco mohlo sice v zemi zůstatí děle, ale zejména prádlo a šatstvo se za několik dní počalo kaziti. Muselo se tedy vykopávat a vysoušet. Stávalo se však, že někdo něco vykopal a jen to počal přebírat, přišli banderovci a sebrali vše. Často pak dotyčná rodina zůstala skoro nahá.

Se strachem jsme chodili spat. Často přišli i v noci a tloukli na okna.

„Co chcete,“ ptávali jsme se jich. Prý něco pojíst.

„Tak ti podáme oknem,“ říkali jsme.

„Copak jsem pes, abych jedl na dvoře! Otevři, chci se podívat, co tam máš.“

Vpustili-li se, dovedli pěkně řádit. Nevpustili-li se, vnikli do chalupy násilím, sebrali kde co bylo a často tu padl i život nazmar.

Za takových okolností nebylo divu, že jsme se nemohli dočkat chvíle, kdy budeme moci vyjetí do staré vlasti.

Sovětské úřady si nás vážily. Všechny jejich požadavky jsme poctivě plnili.

V tak těžkých dobách se konečně dočkala i Dembrovka příjezdu české delegace, která se sovětskou vládou počala vyjednávat o reemigraci. Věc se dařila, přestože jednání se hodně protahovalo.

Přiblížil se přece slavnostní den odjezdu. Krátce před odjezdem ohlásil pravoslavný duchovní v Hrušvici, že rád odjíždějící Čechy na cestu vyzpovídá a zaopatří svátostí oltární.

Po bohoslužbách pronesl k Čechům dojemnou řeč, ve které pravil asi toto: „Odcházejí od nás naši milí sousedé Češi, s kterými jsme žili v míru a pokoji přes 80 let. Přejí bychom si, aby žili s námi i nadále. Oni nám nepřekáželi, naopak byli nám k prospěchu. Naučili nás lépe obdělávat půdu, sázeti a pěstovat ovocné stromy a chmel. Naučili nás provozovat řemesla, kterých u nás dříve nebylo. Postavili i továrny na hospodářské stroje a jiné pro nás užitečné věci. Vlastně jen Čechům máme co děkovati, že máme aspoň ve zdejších kraji také nějaké vzdělané lidi. Kdo z nás by neměl nějakého známého Čecha, s kterým se rád stýkal a s nímž si rád pohovořil. Zasteskne se nám po Čechách, až teď od nás odjedou.“

Tak pěkně o Čechách hovořil, až se konečně i sám rozplakal a s ním všichni domorodí obyvatelé. Po celé cerkvi bylo slyšet vzlykot.

Na konec dal Čechům požeňnaní a z cerkve daroval jim obraz Bohorodice.

Hlavní skupina reemigrantů z Dembrovky vyjela do staré vlasti 19. března r. 1947. Přestože s mnohými krásnými nadějemi jeli naši Dembrováci do nových domovů, přece přemnohým vytryskla z očí upřímná slza.

I toho vzpomíná starý krajan, několikrát již zmíněný Vlad. Šrek následujícími slovy: „Těžko se bylo loučit s místy, kde jsme se zrodili, kde se naši otcové i my tolik napracovali, abychom svým potomkům zajistili lepší živobytí. Byli jsme zvyklí, když jsme tak chodili po těch našich polích, myslet, že to vše náleží nám, že to vše je naše, že to povstalo z našeho potu, že nám to patří na věčné časy. A nyní opouštíme zde vše, docela vše, s uzlíčkem a takřka bez peněz. Vždyť snad naši otcové jeli kdysi do Ruska s větším bohatstvím, než my si z něho nyní odvážíme. Naše práce zůstala všechna tam. Jedinou naší útěchou bylo, že jedeme do své země, mezi svůj český lid.“

Tak opravdu pěkně vzpomíná krajan na výjezd z Ruska.

Na hranice ČSR přijeli Dembrovští 1. dubna 1947. Z hranic je zavezli do rozdělovacího střediska v Šumperku na Moravě, odkud se mohl rozjet kam kdo chtěl a mohl. Samo sebou se rozumí, že nejlépe se měli ti, kteří již v republice měli někoho usazeného. Byly to rodiny vojáků, kteří přišli do staré vlasti s českým dobrovolnickým vojskem a kteří tu již měli zabráný různě usedlosti.

Nejvíce Dembrovských se usadilo na Krumlovsku ve vsích Hrozové, Rusínově, Rudolticích, Osoblaze i jinde. Hodně jich je jednotlivě roztroušeno po celých Čechách i Moravě.

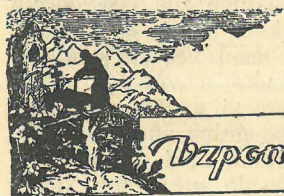
Mnozí měli aspoň z počátku dosti svízelů. Myslím těch, kteří tu již dříve neměli někoho ze své rodiny. Lepší usedlosti byly již rozbrány a co zůstalo, nebylo již v nejlepším pořádku. Byly to konečně již zbytky hodně okradené. Někteří museli vlastně počínati znovu. Někde také domácí obyvatelstvo se zprvu nechovalo k Volyňákům přátelsky. Nedůvěřovali jim, přestože jejich otcové a syni

pomáhali hrdinně bojovat za osvobození staré vlasti a že mnoho jich za tuto svatou věc položilo životy, že mnoho jich je zmrzačených.

Dnes ovšem musíme již zapomenout na tyto nepřátelské výstřelky našich domorodců, dnes již jsou krajané u nás pevně usazeni a vidíme, že jsou to lidé nejen dobrosděšní, ale klidní a pracovití.

Kéž budoucnost jejich i jejich dětí je u nás spokojená a pěkná!

Končím vzpomínku na milou vesničku Dembrovku tam mezi Rovnem a Dubnem, kde jsem prožil pěknou část svého života a kam jsem ještě třikrát v první republice rád zajel mezi ten dobrý a pohostinný lid. Napsal jsem, co jsem mohl sehnati a co jsem sám v Dembrovce prožil. Vím, že toho do úplného popisu chybí mnoho. Ale neměl jsem mimo vzpomenuť krajanů VI. Šreka a švagra K. Václavíka jiných pramenů k sepsání úplného obrázku této malé vsi. Na výzvu v časopise neozval se ke spolupráci nikdo. Je to škoda, protože více hlav více by mohlo povědět.

Vzpomínáme

S nezmenšenou bolestí vzpomínáme devátého výročí smrti naší milované dcerušky **Drahušky Koprivové**, nar. 29. 11. 1934 v Českém Straklově na Volyni. Zemřela po krátké nemoci 3. října 1942.

Spí sladce, drahá dceruško, v daleké zemi na tichém hřbitůvku. Čas ani vzdálenost od Tvého opuštěného hrobu nezmírni naši bolest a lítost. Posíláme Ti proto na Tvůj vzdálený a osamělý hrob kytičky nehynoucích vzpomínek, skropenou našimi slzami.

Rodiče a bratr

Dne 18. října t. r. uplynulo 10 let ode dne, kdy nás navždy opustila naše drahá žena, matka a babička **Růžena Kočínová**, roz. Zajíčková.

Kdo jste ji znali, její šlechetné srdce a dobrou povahu, vzpomeňte s námi.

Vzpomínají manžel, děti a vnuci

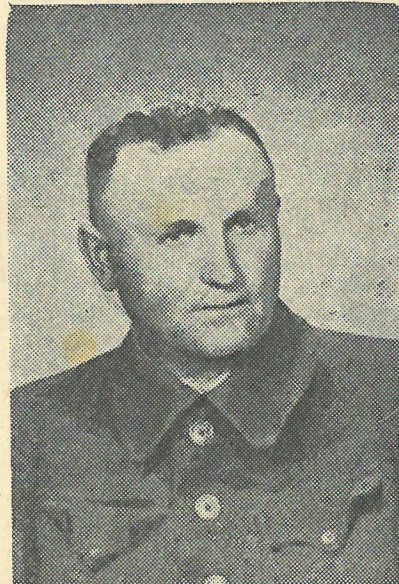
OZNÁMENÍ

Hluboce žalem zarmoucení oznamujeme všem přátelům a známým, že dne 25. srpna 1951 skončila svůj život v nemocnici v Žatci naše milovaná **Emilie Zástěrová**, roz. Hrdá, nar. 15. 7. 1927 v Pozorově na Volyni.

Miluško drahá, vzpomínka na Tebe nám věčně zůstane v srdci živá!

Malý oznamovatel

Našemu drahému **Václavu Zívalovi** z Dlouhého Pole na Volyni vše nejlepší k jeho svátku a do dalšího života přeje

Rodina Zívalova

Při této příležitosti děkujeme všem přátelům a známým, kteří se zúčastnili pohřbu naší Milušky a snažili se tak zmírnit naši velkou bolest a žal. Děkujeme rovněž p. faráři Peterkovi a všem dárcům věnců a kytic.

Kdož jste ji znali, její dobré srdce a zlatou povahu, vzpomeňte s námi. — Spí sladký věčný sen na hřbitově v Holeděci v rodinné hrobce!

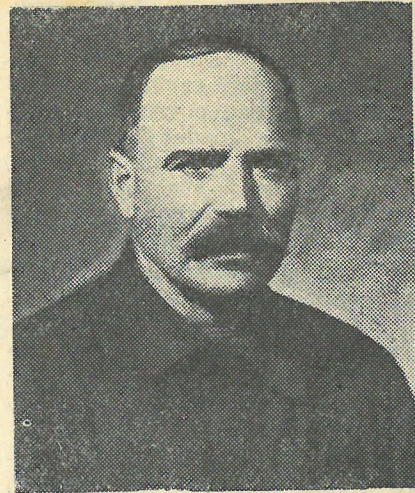
Truchlíci manžel, otec, matka, bratři a rodina Srbova

„Hlubokým žalem sklíčení oznamujeme všem přátelům a známým, že nás navždy opustil náš milovaný otec a dědeček **Josef Dostál**, důchodce z Lucka na Volyni. Zemřel dne 6. srpna t. r. ve večerních hodinách ve veřejné nemocnici v Lounech ve věku 61 let.

Pohřeb drahého zesnulého se konal dne 9. srpna 1951 o 14. hodině v Postoloprtech.

Všem, kteří doprovodili zesnulého na poslední cestě, srdečně děkujeme.

Jménem pozůstalých: děti a vnuci

Oznamujeme všem známým, že náš drahý manžel, otec a dědeček **Anastáz Kohout** z Plechové na Volyni dožil se v plném zdraví a svěžesti dne 2. října t. r. svých 60 let.

Do dalších let mnoho zdraví a spokojenosti mu přejí:

Manželka Antonie, dcera Milena, vnoučata Alenka a Jirí